

foto Hans van den Bos, Bosbeeld

Bij natuurdoelanalyses staat de beheerder nog te vaak buitenspel

Het advies *Doen wat moet én kan* van de Ecologische Autoriteit is op 26 januari overhandigd aan demissionair minister Christianne van der Wal. Daarin trekt de onafhankelijke instantie conclusies over de eerste 70 van de 131 ingeleverde natuurdoelanalyses waarin de huidige toestand van Natura 2000-gebieden in beeld is gebracht. Wat zien we, wat valt op, gaat het goed met de natuur of juist niet, is een natuurdoelanalyse een geschikt instrument om de staat van de natuur te meten?

tekst Geert van Duinhoven (redactie Vakblad)

> Het instrument natuurdoelanalyse is bedacht om in de gaten te houden of beheermaatregelen in de natuur het gewenste effect hebben én of daling van stikstofdepositie voldoende is om verslechtering tegen te gaan. Provincies staan aan de lat om voor 131 Natura 2000-gebieden deze natuurdoelanalyses te maken. De Ecologische Autoriteit beoordeelt of de provincies (in sommige gevallen is dat ook een andere overheid, bijvoorbeeld Rijkswaterstaat) bij het opstellen ervan de juiste en voldoende kennis heeft gebruikt, en tot de juiste beoordeling is gekomen.

Onder: Minister voor Natuur en Stikstof Christianne van der Wal ontvangt het adviesrapport *Doen wat moet én kan* uit handen van vice-voorzitter Harry Webers van de Ecologische Autoriteit, in aanwezigheid van voorzitter Hans Mommaas (rechts) en secretaris en coördinator Willemijn Smal (links).

Het zal voor veel beheerders nauwelijks een verrassing zijn dat de Ecologische Autoriteit in haar advies *Doen wat moet én kan* in de meeste gebieden een verslechtering van de natuur of een dreigende (verdere) verslechtering constateert, of dat die niet valt uit te sluiten. 'Dit is in strijd met het verslechtingsverbod uit de Vogel- en Habitatrichtlijn', aldus het rapport, 'en de vertaling daarvan in de Omgevingswet. Dit inzicht is van belang, omdat Nederland bij verslechtering onverwijld maatregelen moet nemen en niet pas nadat verdere verslechtering optreedt. Als dat nodig is voor het voorkomen van verslechtering, kan (lees: moet) het bevoegd gezag zelfs overgaan tot het wijzigen of intrekken van vergunningen. Deze dreiging is reëel, nu de verslechtering in de komende jaren verder dreigt door te zetten door te hoge stikstofbelasting en slechte hydrologische omstandigheden.'

Natuurdoelanalyses onder de loep

De autoriteit is zeker zo kritisch op de kwaliteit van de natuurdoelanalyses. In sommige is niet alle beschikbare informatie op een rij gezet, zodat verslechtering weliswaar niet overtuigend kan worden aangetoond, maar ook niet kan worden uitgesloten. Ook hebben de opstellers in veel gevallen de doelen voor behoud, verbetering of uitbreiding van de natuur binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied niet concreet gemaakt. Vaak is niet duidelijk wat de kwaliteit van de natuur in de gebieden was, toen het gebied een Natura 2000-gebied werd en dus ook niet wat de referentie is voor het beoordelen van het behalen van doelstellingen. Soms is informatie simpelweg niet beschikbaar, zoals vegetatieopnames op het moment van aanmelding of aanwijzing van het gebied. In de meeste gevallen zijn er echter wel sterke aanwijzingen of harde bewijzen dat er verslechtering optreedt. Het is de Ecologische Autoriteit opgevallen dat de opstellers van de analyses veel te weinig gebruik maken van de kennis over de gebieden en processen die bij beheerders vaak wel aanwezig is. 'Beheerders kennen hun gebieden en de problemen die er spelen. Ook die lokale gebiedskennis, moet een vaste plek krijgen in de natuurdoelanalyses; sommige provincies hebben de beheerders er niet bij betrokken, wat tot een mindere kwaliteit van de natuurdoelanalyses leidt.'

Verhaal van het gebied

Daarnaast bevatten de rapporten, ondanks hun naam, te weinig analyses, vindt de Ecologische Autoriteit. In de rapporten staan uiteraard veel cijfers, veel soortenlijstjes en alle informatie over het grondwater. Maar een werkelijk inzicht in het gebied zou meer moeten zijn dan een opsomming van feiten en ook een kernachtige analyse en synthese moeten bevatten. De natuurdoelanalyse is gericht op het samenbrengen van belangrijke feiten en een gerichte diagnose van de problemen. Zo wordt 'het verhaal' van het gebied duidelijk. Ook hier spelen de lokale beheerders weer een belangrijke rol, vindt de Ecologische Autoriteit. 'Gebruik alle beschikbare data, bronnen en gebiedskennis. Maak het inzicht in de werking van het natuurgebied in het landschap ook visueel. Dit helpt de professional én de leek om het goede gesprek te voeren. Ook helpt dit bij de onderbouwing van noodzakelijke maatregelen in het gebiedsproces, en kan het sturend zijn voor gericht vervolgonderzoek en effectieve monitoring. Maak hiervoor gebruik van kaarten, dwarsdoorsnedes en blokschema's. Dit laatste is een schematische driedimensionale weergave van het gebied, de soorten daarin, de bodemopbouw, het hydrologische systeem en de werking daarvan.'

Het advies Doen wat moet én kan en de 70 NDA-adviezen zijn te vinden op www.ecologischeautoriteit.nl. Het streven van de Ecologische Autoriteit is om voor de zomer alle 131 natuurdoelanalyses te hebben beoordeeld.

foto Ecologische Autoriteit